

Katowice, 29 czerwca 2021 roku

Pan
Jakub Chelstowski
Marszałek Województwa Śląskiego

Szanowny Panie Marszałku,

W imieniu 22 organizacji obywatelskich oraz 3 urzędów miast zwracamy się do Pana Marszałka z apelem o podjęcie stosownych działań, które pozwoliłyby zapobiec możliwości utraty środków dla poszczególnych śląskich podregionów oraz podanie do publicznej wiadomości listy wykluczeń terytorialnych w Regionalnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego.

Polski węgiel stał się w ostatnich latach niekonkurencyjny na światowym, jak i europejskim rynku, co spowodowało nierentowność śląskich kopalni. Również szybki rozwój technologii OZE sprawia, że wytwarzanie energii elektrycznej z węgla staje się nieopłacalne. W regionach górniczych, takich jak Górny Śląsk, konieczne jest zatem przeprowadzenie sprawiedliwej transformacji, aby zapewnić pracownikom schyłkowego sektora węglowego możliwość znalezienia zatrudnienia w innych sektorach, a także zrównoważony rozwój całych regionów. Dodatkowym powodem konieczności przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji energetycznej jest rosnąca emisja dwutlenku węgla - w dużej mierze pochodząca z elektrowni na węgiel kamienny - przyspieszająca katastrofę klimatyczną. Na transformację regionów górniczych potrzebne są jednak ogromne fundusze, których Polska bez pomocy Unii Europejskiej nie jest w stanie zapewnić.

Górny Śląsk, jako jedno z województw w Polsce, ma możliwość skorzystania ze środków unijnych w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji - nawet 2 mld 66 mln euro (9,5 mld złotych). W ostatnim czasie narasta jednak strach i obawy mieszkańców oraz samorządów przed możliwością utraty dotacji przez poszczególne miasta, podregiony, a nawet całe Województwo Śląskie. Ryzyko takie niosą ze sobą planowane nowe kopalnie, m.in. w Rybniku, Imielinie, czy Mysłowicach, gdzie wydana już została koncesja na wydobycie. Mieszkańcy tych i innych miast na Śląsku od wielu lat borykają się z negatywnymi skutkami wydobywania węgla, takimi jak degradacja terenu, wstrząsy czy tąpnięcia. Teraz istnieje dodatkowe ryzyko, że regiony te, poprzez niezrozumiałe działania rządu i wydawanie nowych koncesji, stracą także szansę skorzystania z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, co może skutkować zapaścią ekonomiczną.

Obawy niosą również zatwierdzenia nowych planów ruchu, rozwijanie wydobywania węgla i uruchamianie nowych ścian w istniejących już kopalniach. Zgodnie z wykładnią literalną regulacji europejskich, wszystkie regiony, gdzie rozwijane jest górnictwo, będą wykluczone z unijnego Funduszu. Przedstawiciel Rady Ministrów (Wojewoda

Śląski Jarosław Wieczorek) kwestionuje natomiast działania lokalnych władz i mieszkańców, którzy protestują przeciwko udzieleniu nowych koncesji na wydobycie. Sprawiedliwa transformacja wymaga uczciwości wobec władarzy oraz społeczeństwa - nie możemy z jednej strony walczyć o czyste powietrze, wodę, środowisko i klimat, ubiegać się o fundusze przeznaczone na dekarbonizację regionów górniczych, a z drugiej strony dawać przyzwolenie na budowę nowych oraz rozwój istniejących kopalni.

Jako grupa organizacji obywatelskich kategorycznie sprzeciwiamy się budowie nowych kopalni oraz rozwijaniu górnictwa na Górnym Śląsku. W interesie społecznym jest szybkie zakończenie wydobycia węgla kamiennego, gdyż ma to niekorzystny wpływ na środowisko, klimat oraz przyszłość regionu.

Mając powyższe na uwadze, domagamy się podjęcia stosownych działań, które pozwolą zapobiec możliwości utraty przez niektóre gminy górnicze, podregiony lub województwo śląskie wsparcia finansowego z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz podania do publicznej wiadomości informacji, które miasta i gminy będą mogły ostatecznie skorzystać z Regionalnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego.

Stanowisko popierają następujące organizacje:

Stowarzyszenie BoMiasto
Fundacja Klub Myśli Ekologicznej
FEWE Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
Ratujmy Miechowice
The Climate Reality Project Europe
Nasze Mysłowice
Fundacja FrankBold
Nie Dokarmiaj Smoga - Pszczyński Alarm Smogowy
Nie Dla Nowej Kopalni w Mysłowicach
Śląski Ruch Klimatyczny
Zielony Imielin
Polska Zielona Sieć
Zielony Instytut
Greenpeace Polska
Fundacja Rzecz Społeczna
Klaster 3x20
Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
Stowarzyszenie Nasza Ziemia

Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce
HEAL Polska
Fundacja "Rozwój TAK-Odkrywki NIE"

Stanowisko popierają także:

Urząd Miasta Rybnik
Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój
Urząd Miasta Bytom